

KONSULTASJONER MELLOM STATEN OG KOMMUNESEKTOREN**REFERAT FRA DET
2. KONSULTASJONSMØTET
20. april 2017**

Saksnr.: 17/170

Tilstede: *Fra staten:* Statsråd Jan Tore Sanner, statssekretær Kristin Holm Jensen (KMD), statssekretær Grete Ellingsen (KMD), statssekretær Brage Baklien (FIN), statssekretær Christl Kvam (ASD), statssekretær Lisbeth Norman (HOD), statssekretær Lars Andreas Lunde (KLD), statssekretær Torkel Åmland (JD), statssekretær Kai Morten Terning (BLD), Sølve Monica Steffensen (KMD adm.)

Fra KS: Leder Gunn Marit Helgesen, 1. nestleder Mette Gundersen, Gunn Berit Gjerde, Gry Anette Rekanes Amundsen, Bente Larssen (leder rådmannsutvalget), Lasse Hansen (adm.) og Helge Eide (adm.)

Dato: 20. april kl. 09.30-11.00

Møteleder: Jan Tore Sanner (KMD)

Referent: Helga Aanderaa og Sandro Moe Melgalvis (KMD)

1. KONSULTASJONSMØTET

Jan Tore Sanner ønsket velkommen til konsultasjonsmøtet, med hovedtemaene reformer og utbygging av det kommunale tjenestetilbudet.

2. KOMMUNESEKTORENS OPPGAVER OG TJENESTER**2.1. Arbeids- og sosialdepartementet***Videre oppfølging avlaster II-dommen*

Gunn Marit Helgesen viste til at dette er en velkjent sak og at KS vurderer en unntaksbestemmelse i lov som det beste alternativet. Videre ble det kommunisert at det er behov for løsninger raskt, ikke bare for den kortsiktige løsningen men også for saken som helhet.

Christl Kvam viste til at dette er en sak departementet er veldig opptatt av og at det vil komme et forslag om forskriftsendring om kort tid. Dette vil imidlertid ikke løse alle sidene ved saken, og vi ser derfor på hvordan dette er løst i andre land, som Sverige og Danmark, og er opptatt av å utforske handlingsrommet.

Gunn Marit Helgesen opplyste om at Sverige og Danmark har innrettet dette på omtrent samme måte, og at de følger med på hvordan Norge følger opp saken.

Forsøk med kommunalt ansvar for VTA

Gunn Marit Helgesen viste til at KS støtter forsøket og anser dette som et positivt tiltak.

Jan Tore Sanner viste til at alle, uavhengig av forvaltningsnivå, vil ha nye oppgaver, men sjelden de oppgavene som overføres. At KS støtter dette tiltaket og er prinsipielle i denne saken er meget positivt.

Gunn Marit Helgesen var enig i dette og viste til at KS og regjeringen må bistå hverandre i dette arbeidet.

Jan Tore Sanner viste til at i mange tilfeller kan forsøk være egnet for å teste ut modeller og dermed finne frem til bedre måter å løse oppgavene på. Statsråden viste i den forbindelse til forsøket med kommunalt drevne DPSer.

Mette Gundersen var enig i at forsøk ofte kan være positivt. Samtidig må en huske at det er store forskjeller mellom kommunene, og at enkelte forsøk ikke passer for alle kommuner.

Christl Kvam viste til at det er krevende å drive forsøk når brukegruppene er negative, og at dette stiller særskilte krav til innretning av forsøket. I VTA har det skjedd en forskyvning i brukergruppene, og man så at i enkelte tilfeller får brukerne feil tiltak/tjeneste. Det ble vist til at staten og kommunene i større grad bør samhandle for å få rett gruppe inn i rett tjeneste, og at dette vil bidra til å gjøre brukerorganisasjonene mer velvillige.

Ungt utenforskap

Gunn Marit Helgesen viste til at dette er et tema KS er opptatt av, jf. at dette var tema på kommunalpolitisk toppmøte før påske. Derfor gledelig at regjeringen også er opptatt av dette. Dette er en utfordring hvor det er behov for å tenke kreativt sammen. Helgesen viste til at ASD etterspurte hva som skjer i kommunene mht aktivitetsplikten. Det er for tidlig til å si noe konkret om dette på nåværende tidspunkt, samtidig ser man at kommunenes utgifter til sosialetjenester går opp. KS har derfor igangsatt en FoU for å se nærmere på dette.

Christl Kvam viste til at dette er et tema som står høyt på dagsorden både politisk og i befolkningen for øvrig. Lav sysselsetting er bekymringsfullt og noe som krever tiltak. Derfor har regjeringen innført aktivitetsplikt mv. Det er viktig at stat og kommune er koordinert i dette arbeidet.

Jan Tore Sanner fremhevet områdesatsingene i Oslo, Bergen, Trondheim og Drammen som gode eksempler på koordinerte tjenester.

2.2. Barne- og likestillingsdepartementet

Ny barnevernslov

Kai Morten Terning viste til oppfølging av NOU 2016:16 Ny barnevernlov vil skje i løpet av 2018, men at noen av utvalgets sentrale forslag følges opp raskt. Terning kunne ikke på nåværende tidspunkt gå inn på hvilke saker dette gjaldt.

Gunn Marit Helgesen takket for orientering og tok innspillet til orientering. Videre viste hun til at oppmerksomheten om svikt i barnevernet den senere tid har bidratt til en større bevissthet om barnevern i kommunesektoren. Videre ble det meldt inn et ønske om at det ble tatt kontakt med KS i arbeidet.

Terning bekreftet at KS ville bli kontaktet.

Barnevernsreform og kompetanseutvikling i kommunalt barnevern

På barnevernområdet fremhevet Gunn Marit Helgesen at kompetanse er avgjørende og at de senere avsløringene har bevisstgjort kommunene på utfordringer knyttet til kompetanse i kommunesektoren.

Jan Tore Saner viste til at man har gode erfaringer med forsøkene i Alta, Røyken og Nøtterøy (i samarbeid med Tjøme) med økt kommunalt oppgave- og finansieringsansvar for barnevernet og at forsøket har virket positivt på rekruttering av fosterhjem.

Kai Morten Terning innledet med å takke for KS sine innspill og bidrag i reformarbeidet. Videre er BLD enige i KS' beskrivelse av behov for kompetanse.

2.3. Finansdepartementet

Manglende merverdiavgiftskompensasjon ved Offentlig Privat Samarbeid

Gunn Marit Helgesen fremhevet at momskompensasjonssaker er krevende. Det ble videre nevnt at dersom man ønsker Offentlig Privat Samarbeid (OPS), så må man ha forutsigbare tolkninger av regelverket. Helgesen viste til Finansdepartementets svarmerknad, og var fornøyd med signalene om at Finansdepartementet vil se nærmere på saken.

Brage Baklien understreket at det ikke er ønskelig at merverdiavgiftsregelverket skal vanskeliggjøre bruken av OPS. Finansdepartementet har derfor i samråd med Skattedirektoratet iverksatt en prosess for å undersøke om regelverket er tilstrekkelig forutsigbart. På nåværende tidspunkt er det ikke mulig å si noe mer om hva som blir utfallet av denne prosessen.

Kapitaliseringsrenten i eiendomsskatten på kraftanlegg

Helge Eide viste til at regjeringen har redusert forventet realavkastning av Statens pensjonsfond utland på grunn av lavere forventet risikofri rente, og mente at det er behov for å vurdere en reduksjon av kapitaliseringsrenten som benyttes til verdsetting av kraftanlegg for beregning av kommunal eiendomsskatt.

Brage Baklien viste til at hovedårsaken til at kommunenes eiendomsskatteinntekter er redusert fra 2016 til 2017 er reduserte kraftpriser. Finansdepartementet vil komme tilbake med en vurdering av kapitaliseringsrenten i tråd med anmodningsvedtaket fra Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2017.

2.4. Helse- og omsorgsdepartementet

Investeringstilskuddsordningen for sykehjem og omsorgsboliger

Gunn Marit Helgesen viste til at KS og HOD har felles virkelighetsoppfatning, men påpekte at vedlikeholdsetterslepet er stort. KS ønsket å minne om at 2021 kommer fort, og at det er behov for rehabilitering av bygg også etter dette.

Lisbeth Norman viste til at det er behov for gode og moderne omsorgsplasser.

Utskrivningsklare pasienter på psykisk helse og rusfeltet

Gunn Marit Helgesen viste til HODs svarmerknad, og var fornøyd med at betalingsplikten er utsatt.

BPA

Gunn Marit Helgesen viste til at de fleste kommunene oppfyller lovens krav.

Lisbeth Norman viste til at HOD mottar mange historier, som inneholder både de gode erfaringene, men også klager. Norman viste til at en rekke kommuner løser dette på en utmerket måte, men at det bør tas en oppsummering i etterkant av KS' FoU.

Jan Tore Sanner viste til at dette er en viktig sak for regjeringen. For å unngå å bruke stramme statlige styringsvirkemidler er det viktig at kommunene følger opp.

Kommunale kriterier – rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester

Lisbeth Norman minnet om lovendringene som trer i kraft 1. juli 2017. Utviklingen er positiv, men fortsatt er det en rekke kommuner som har gitt uklare svar om hvordan de skal følge opp.

Bente Larssen var klar over at en del kommuner i eget fylke hang litt etter, men oppfattet at kommunene var i gang og ville rekke fristen.

2.5. Justisdepartementet

Nødnett

Gunn Marit Helgesen understreket viktigheten av Nødnett, men viste til at det er en bekymring knyttet til stor kostnadsøkning, og at dette oppleves som urimelig.

Torkel Åmland uttalte at JD er kjent med kostnadsøkningen og ønsker bilateral dialog med KS om temaet, og vil invitere KS til et møte om saken. Åmland anbefalte KS å ha direkte dialog med HOD om utgiftsøkningen relatert til Helses driftsorganisasjon.

Helgesen takket for svaret.

Kompensasjon av utgifter til botilbud til enslige mindreårige som ikke ble benyttet i 2016

Gunn Marit Helgesen viste til at kommunene gjorde en sterk innsats for å bosette et rekord høyt antall flyktninger. Det er nå stor bekymring i kommunene knyttet til ekstrakostnader knyttet til utgifter til botilbud til enslige mindreårige som ikke ble benyttet i 2016.

Torkel Åmland viste til at det er uforutsigbare prognoser, som toppet seg med en høy ankomst i 2016. JD kommer tilbake til saken i RNB for 2017.

2.6. Klima og miljødepartementet

Vannforvaltningssarbeidet fremover – samarbeid og ansvar

Gunn Marit Helgesen viste til at dette er et stort område, og at det vil være mest hensiktsmessig med et bilateralt møte om saken.

Lars Andreas Lunde viste til at KLD skal se nærmere på hvordan arbeidet skal innrettes videre og vil invitere KS til et møte om saken.

Gunn Berit Gjerde viste til at KS var positiv til et møte. Samtidig ble det understreket at KS vil sterkt fraråde å flytte myndigheten til Fylkesmannen fra fylkeskommunene.

Lars Andreas Lunde merket seg KS sine innspill og understreket at det ikke er konkludert på dette.

Marint avfall og Sirkulær økonomi og avfallspolitikk (Disse to sakene ble behandlet som sammen)

Gunn Marit Helgesen viste til at det er varslet en melding, og at dette er et stort område. Mange private ønsker en bit av dette, noe som er riktig. Men man må ikke undergrave kommunenes ansvar for avfallshåndtering. Dette er viktig, spesielt sett i lys av klimamålene.

Lars Andreas Lunde opplyste om at KLD jobber med en stortingsmelding. Videre ble det understreket at kommunene skal ha en rolle på dette i fremtiden. Avfall er ikke lenger bare sett på som et problem, men som en ressurs, og vi må se nærmere på hvordan vi kan ivareta ressursene. Vi er kjent med KS' synspunkter og tar gjerne et møte i saken.

Gunn Berit Gjerde etterlyste hva man gjør med avfall som flyter.

Lars Andreas Lunde viste til at dette er et område man har hatt stor oppmerksomhet på, men at de senere nyhetsoppslag har bidratt til økt oppmerksomhet. Dette vil bli berørt i meldingen. Det kan virke som urimelig at folk må betale for å levere avfall. Men derfor har vi refusjonsordningen for herreløst avfall.

Gunn Berit Gjerde viste til at det er fantastisk med den frivillige innsatsen. Refusjonsordningen er fin, men dette er en tungvidt ordning for aktørene, som at man må å søke om i etterkant og manglende mulighet til å søke i forkant vanskeliggjør planlegging.

Lars Andreas Lunde opplyste om at KLD gjerne har dialog om forbedring av eksisterende ordning.

2.7. Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Det kommunale risikobildet og tilsyn

Gunn Marit Helgesen viste til at KS er fornøyd med svarmerknaden og at de ser frem til dialog om saken.

Jan Tore Sanner viste til at vi har felles interesser om best mulig tilsyn, og ikke mest mulig tilsyn. Opptatt av at vi må finne den rette formen på dette og at vi ikke må politisere dette.

Forenkling – mål og realiteter

Gunn Marit Helgesen opplyste om at KS deler regjeringens oppmerksomhet på forenklinger og er opptatt av at dette arbeidet videreføres. I dette ligger det også et behov for å se på statlig styring, blant annet for å forhindre byråkratiserende ordninger.

Jan Tore Sanner var enig i at dette er et tema som må holdes varmt og at vi må ha løpende diskusjoner om rett nivå på den statlige styringen. Sanner viste til at vi bør ha et kritisk blikk på øremerking. Samtidig er det områder hvor regjeringen mener det er hensiktsmessig med sterk styring, som for eksempel kompetansekrav. Videre er det behov for å stille resultatkrav ved særskilte overføringer, for eksempel de regionale utviklingsmidlene.

Gunn Marit Helgesen viste til at KS har utformet et skjema over tiltak hvor målet har vært forenkling, men resultatet har blitt noe annet. Skjemaet ble overlevert i møtet.

Lokalisering av statlige besøks- og arbeidsplassintensiv virksomhet

Gunn Marit Helgesen viste til at vi er enige om noen overordnede mål, og at alle parter må bidra for å nå målene.

Jan Tore Sanner viste til at det er gjort beslutninger på alle nivåer som ikke nødvendigvis har vært hensiktsmessige. Dette er et tema vi må ha oppmerksomhet på.

Gunn Berit Gjerde understreket betydningen av god dialog mellom nivåene og at dette vil kunne bidra til rett utvikling og helhetlig planlegging.

Jan Tore Sanner viste til at det alltid vil være kamp om lokalisering mellom kommuner, og at det derfor er viktig å være tydelige på målene.

Interreg-midler

Gunn Marit Helgesen frembrakte en bekymring knyttet til manglende deltakelse i europeiske programmer grunnet anstrengt økonomi. Dette har en sammenheng med kutt i Interreg-midlene, og det er uheldig med kutt i denne typen frie midler ved salderinger.

Jan Tore Sanner viste til at dette er et budsjettspørsmål. Samtidig understreket Sanner at fylkeskommunene står fritt til å prioritere dette innenfor egne rammer, og at de gode driftsresultatene i 2015 og 2016 legger til rette for dette.

Gunn Berit Gjerde viste til at kuttene gir uforutsigbare rammer.

Jan Tore Sanner uttrykte forståelse for dette, men understreket at dette er et prioriteringstema for fylkeskommunene.

FORKOMMUNE

Gunn Marit Helgesen viste til at dette er et positivt tiltak og ba regjeringen huske på dette programmet i budsjettet for 2018.

Konsekvenser av ferjeavløsningsordningen av ev. ny kostnadsnøkkel for båt og ferje

Gunn Marit Helgesen viste til at KS' er fornøyd med svarmerknaden og at de forventer endringer. Det ble vist til at dagens nøkkel bygger på eldre data og at det siden innføringen har kommet nye krav blant annet knyttet til miljø. I den forbindelse lurer KS på om dette vil bli vurdert i ny kostnadsnøkkel.

Jan Tore Sanner opplyste om at det ny nøkkel utredes og at det er innhentet erfaringer og innspill langs hele kysten.

2.8. Kulturdepartementet

Finansiering av trossamfunn

Mette Gundersen viste til at KUD har varslet at en tar sikte på å sende forslag til lovgivning om tros- og livssynssamfunn, som også skal omfatte forslag til finansieringsordninger, på alminnelig høring i 2017. Gundersen viste videre til at dette vurderes som en lovmedvirkningssak og at KS ber om finansiering av trossamfunn meldes inn som en lovmedvirkningssak.

Jan Tore Sanner viste til at KUD ikke var tilstede, men at KMD tar opp denne saken med KUD.

3. INVOLVERING AV KOMMUNESEKTOREN I ARBEIDET MED STATLIGE LOVUTREDNINGER RETTET MOT KOMMUNESEKTOREN

Det ble ikke knyttet kommentarer til dette punktet.

4. KOSTNADSBEREGNINGSSAKER

Det ble ikke knyttet kommentarer til dette punktet.

5. KARTLEGGING AV ERFARINGER MED KOSTNADSBEREGNINGSSAKER OG LOVMEDVIRKNINGSSAKER

Det var enighet om at kartleggingen viser at begge parter er fornøyd med samarbeidet i kostnadsberegnings- og lovmedvirkningssaker. Samtidig har kartleggingen avdekket at erfaringene i liten grad synliggjøres og systematiseres. KS og staten er enige om at det er behov for bedre systematisering. Det er ikke ønskelig at det etableres et omfattende rapporteringsregime.

KS og staten ved KMD får derfor i oppdrag å etablere rutiner som sikrer at erfaringene gjøres kjent.

6. BILATERALE AVTALER

Det ble ikke knyttet kommentarer til dette punktet.

Eventuelt

NOU om prioriteringsutvalg

Gunn Marit Helgesen opplyste om at KS gjerne bistår i sekretariatet til utvalget som skal se på prioritering i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Lisbeth Norman viste til at utvalget består av medlemmer med god systemforståelse og med praksiserfaring. Tar med tilbake til sekretariatsledelsen at det blir god og tett dialog med KS.

Helge Eide viste til at KS ikke er fornøyd med å bare være en del av en referansegruppe.

Lisbeth Norman merket seg dette.

Det var ikke flere saker til eventuelt, og Jan Tore Sanner takket for møtet.